

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o K 130789 23 Kž 5
Brčko, 19.04.2023. godine

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudaca XX, kao predsjednika vijeća, XX i XX, kao članova vijeća, uz sudjelovanje XX kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv osumnjičenih XX, XX i XX, zbog kaznenog djela Zlouporaba položaja ili ovlasti iz članka 377. stavak 1. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 19/20-prečišćeni tekst) i osumnjičenog XX zbog kaznenog djela Zlouporaba položaja ili ovlasti iz članka 377. stavak 1., u svezi sa člankom 33. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbi Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine podnesenoj protiv rješenja Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o K 130789 23 Kps od 13.04.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 19.04.2023. godine, donio je slijedeće

R J E Š E N J E

Odbija se kao neosnovana žalba Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine podnesena protiv rješenja Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o K 130789 23 Kps od 13.04.2023. godine.

Obrazloženje

Rješenjem Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o K 130789 23 Kps od 13.04.2023. godine, odbijena je optužnica Tužiteljstva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj T 18 o KTK 0014454 21 od 29.03.2023. godine, protiv XX, XX i XX, zbog kaznenog djela Zlouporaba položaja ili ovlasti iz članka 377. stavak 1. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i protiv XX zbog kaznenog djela Zlouporaba položaja ili ovlasti iz članka 377. stavak 1., u svezi sa člankom 33. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Protiv navedenog rješenja žalbu je u zakonskom roku podnio Tužitelj Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kojom prvostupanjsko rješenje pobija zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 297. stavak 1. točka k) i stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (članak 116., 118. i 10. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine) i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz članka 299. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, predlažući da ovaj sud uvaži žalbu tužitelja, ukine rješenje Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o K 130789 23 Kps od 13.04.2023. godine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Ovaj sud je ispitao pobijano rješenje u skladu sa člankom 306. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno, u granicama žalbenih navoda, nakon čega je odlučio kao u izreci ovog rješenja iz slijedećih razloga:

Žalba Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je neosnovana.

Pobijajući prvostupanjsko rješenje zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka tužitelj u žalbi naglašava da je prvostupanjski sud „odbio optužnicu“ na temelju članka 228. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 33/13, 27/14, 3/19 i 16/20), iako se navedena zakonska odredba odnosi na potvrđivanje optužnice, dok se procesna odluka kojom se optužba odbija donosi na temelju članka 283. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i neprimjenjiva je u ovoj fazi kaznenog postupka, što po mišljenju tužitelja pobijano rješenje čini manjkavim, nepravilnim i nezakonitim iz razloga što kazneno zakonodavstvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ne poznaje termin „odbijanje optužnice“.

Naprijed istaknuti žalbeni prigovor tužitelja je u cjelosti neosnovan iz razloga što se iz obrazloženja pobijanog rješenja nesumnjivo može zaključiti da je predmet postupka povodom kojega je doneseno pobijano rješenje bilo potvrđivanje optužnice Tužiteljstva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj T 18 o KTK XX 21 od 29.03.2023. godine, tako da je s tim u svezi prvostupanjski sud kod donošenja pobijanog rješenja opravdano primijenio odredbe članka 228. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a ne odredbe članka 283. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, jer se one odnose na slučajeve u kojim prvostupanjski sud donosi presudu kojom se „optužba odbija“. Naime, u konkretnom slučaju odredba članka 228. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koju je u postupku donošenja pobijanog rješenja primijenio prvostupanjski sud, propisuje koje odluke može donijeti prvostupanjski sud prigodom odlučivanja o podnesenoj optužnici, pa tako propisuje mogućnost da sudac za prethodno saslušanje može potvrditi ili odbiti sve ili pojedine točke optužnice. Tako koncipirana zakonska odredba bi podrazumijevala donošenje rješenja kojim se „odbija potvrđivanje“ svih ili pojedinih točaka optužnice, međutim, imajući u vidu da navedenom zakonskom odredbom nije propisana forma rješenja kojim se donosi takva odluka, izrekom je moguće odbiti potvrđivanje jedne ili svih točaka optužnice, jednako kao i odbiti optužnicu u cjelini, pa se stoga rješenje doneseno u bilo kojoj od navedenih formi, ne može smatrati manjkavim, nepravilnim i nezakonitim, kako se to neosnovano tvrdi u žalbi Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

U okviru istog žalbenog osnova, tužitelj dalje u žalbi ističe da prvostupanjski sud nije pravilno cijenio dokaze dostavljene uz optužnicu, što je suprotno članku 281. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te da je pogrešno primijenio odredbe članka 116., članka 118. i članka 10. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i svoju odluku da odbije potvrđivanje optužnice zasnovao na pogrešnom zaključku da naredbe o određivanju, proširenju i produženju posebnih istražnih radnji, nisu zakonite jer nisu na odgovarajući način obrazložene, s tim što ne daje „svoje viđenje“ na koji način su povrijeđene navedene odredbe, pa se samo može pretpostaviti da je imao u vidu odredbu člana 118. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kojim je propisana forma i sadržaj naredbe o provođenju posebnih istražnih radnji, zbog čega je, po mišljenju tužitelja, pobijano rješenje nerazumljivo, budući da ne sadrži valjane razloge

koji su opredijelili sud da zaključi da naredbe koje se tiču posebnih istražnih radnji nisu zakonite.

Naprijed istaknuti žalbeni prigovori Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nisu osnovani iz razloga što je prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja (stranica 4. zadnji pasus i stranica 5. prvi pasus) naveo razloge zbog kojih smatra da sporne naredbe o određivanju, proširenju i produženju posebnih istražnih radnji nisu u skladu sa člankom 116. i člankom 118. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno, zbog čega se navedene naredbe, kao i dokazi pribavljeni na temelju tih naredbi, imaju smatrati nezakonitim dokazima na kojima se ne može temeljiti sudska odluka, u smislu članka 10. stavak 2. i 3. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, tako da se s tog aspekta ne mogu prihvatiti kao osnovane tvrdnje tužitelja da je pobijano rješenje nerazumljivo, budući da ne sadrži valjane razloge koji su opredijelili sud da zaključi da naredbe koje se tiču posebnih istražnih radnji nisu zakonite, što bi predstavljalo bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 297. stavak 1. točka k) Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

U nastavku žalbe tužitelj prigovara da je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da naredbe o provođenju posebnih istražnih radnji nisu zakonite jer ne sadrže valjano obrazloženje, osobito kada je u pitanju naredba od 29.06.2021. godine, s obzirom da se na temelju analize navedene naredbe može zaključiti da ona sadrži obrazloženje koje je u potpunosti u skladu sa člankom 118. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, s obzirom na to da je sudac za prethodni postupak prigodom donošenja navedene naredbe, tako i ostalih naredbi o proširenju i produženju trajanja posebnih istražnih radnji, svoju odluku zasnovao na obrazloženom prijedlogu tužitelja, kao i svim prilogima dostavljenim uz prijedloge, te da se na njih direktno pozvao u obrazloženju naredbe od 29.06.2021. godine. Tužitelj u žalbi ne dovodi u pitanje da u obrazloženju naredbe od 29.06.2021. godine sud nije u potpunosti prepisao obrazloženje iz prijedloga tužitelja, ali da je osnov za donošenje naredbe bila upravo analiza prijedloga i materijala dostavljenih od strane tužitelja, zbog čega i nije bilo potrebno da sud prigodom izdavanja naredbe doslovce prepisuje prijedlog tužitelja, nego je bitno da sudac za prethodni postupak utvrdi osnovanost prijedloga tužitelja, pa je dovoljno da se u obrazloženju naredbe pozove samo na dijelove tog prijedloga, što je prvostupanjski sud i učinio, navodeći da svoju odluku u cjelosti temelji na obrazloženim prijedlozima tužitelja i dostavljenim prilogima uz podneseni prijedlog za određivanje, proširenje i produženje trajanja posebnih istražnih radnji.

U istom kontekstu tužitelj ističe da su predmetne naredbe služile kao osnov za odlučivanje o određivanju pritvora, kao i izricanju mjera zabrane osumnjičenim, ali da u tim postupcima navedene naredbe nisu bile predmetom ocjene njihove zakonitosti, a niti su Osnovni i Apelacioni sud utvrdili da su takve naredbe nezakonite, zbog odsustva adekvatnog obrazloženja, tvrdeći da je slično stajalište zauzela domaća sudska praksa, praksa Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Europskog suda za ljudska prava, koja inzistira na obrazloženom prijedlogu tužitelja koji je potkrijepljen relevantnim dokazima, na koje će se sud pozvati u naredbi, što je u konkretnom slučaju sud i učinio. S tim u svezi, tužitelj u žalbi ističe da Zakon o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izričito ne propisuje obvezni sadržaj naredbe, nego njen sadržaj vezuje za prijedlog tužitelja, na temelju čega se može zaključiti da ustvari prijedlog tužitelja predstavlja „noseći akt“ pri određivanju posebnih istražnih radnji,

pa je prigodom ispitivanja opravdanosti određivanja posebnih istražnih radnji iz članka 116. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, od odlučujućeg značaja sadržaj obrazloženog prijedloga tužitelja, na što nesumnjivo ukazuje odredba člana 118. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koja ne propisuje sam sadržaj naredbe za određivanje posebnih istražnih radnji, već samo navodi da naredba sadrži „iste podatke“ kao i prijedlog tužitelja, što po mišljenju tužitelja ukazuje da nije nužno izvršiti „razradu razloga“ koji opravdavaju izdavanje naredbe, nego je dovoljno da je ta razrada učinjena u prijedlogu koji sud prihvata kao osnovan i na temelju kojeg je izdao naredbu. Slijedom toga, po mišljenju tužitelja, prema kaznenom zakonodavstvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine naredba za poduzimanje posebnih istražnih radnji ne mora biti obrazložena na način kako to shvata prvostupanjski sud, odnosno, ne mora po formi biti identična prijedlogu tužitelja, nego je bitno da sadrži iste podatke, tako da eventualni nedostatak u naredbi suda u odnosu na prijedlog tužitelja, nije mogao dovesti do zaključka koji je izveo prvostupanjski sud, da su dokazi pribavljeni na temelju spornih naredbi nezakoniti.

Naprijed istaknuti žalbeni prigovori tužitelja su u cjelosti neosnovani i temelje se na potpuno pogrešnom tumačenju odredbe članka 116. stavak 1. i članka 118. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Naime, člankom 118. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisano je da posebne istražne radnje iz članka 116. stavak 2. ovog zakona, naredbom određuje sudac za prethodni postupak na obrazložen prijedlog tužitelja, koji prijedlog mora sadržati podatke o osobama protiv kojih se radnje poduzimaju, osnove sumnje iz članka 116. stavak 1. i 3. ovog zakona, razloge za njihovo poduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju poduzimanje tih radnji, navođenje radnji koje se zahtijevaju, način njihovog izvođenja, obim i njihovo trajanje, a kada je u pitanju naredba koju povodom naprijed navedenog prijedloga tužitelja izdaje sudac za prethodni postupak, navedena zakonska odredba propisuje samo „da naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog tužitelja“, kao i vrijeme trajanja naložene posebne istražne radnje. Dakle, navedena zakonska odredba, a niti bilo koja druga odredba Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, izričito ne propisuje formu i sadržaj naredbe za poduzimanje posebnih istražnih radnji. Međutim, samo zbog te činjenice, ne može se prihvatiti osnovanim stajalište tužitelja da prijedlog za određivanje posebnih istražnih radnji predstavlja „noseći akt pri određivanju posebnih istražnih radnji“, pa da zbog toga sadržaj naredbe ne mora biti identičan sadržaju prijedloga, nego da naredba sadrži „iste podatke kao prijedlog tužitelja“, zbog čega tužitelj pogrešno zaključuje da u naredbi za određivanje posebnih istražnih radnji nije nužno „izvršiti razradu razloga koji opravdavaju izdavanje takve naredbe, nego da je dovoljno da je razrada učinjena u prijedlogu, koji sud prihvata kao osnov i na temelju kojeg izdaje naredbu“. Ovo zbog toga što se prijedlogom tužitelja, ma koliko on bio detaljno obrazložen i sastavljen u skladu sa člankom 118. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, ne može nadomjestiti kontrolna funkcija koju ima sudac za prethodni postupak u ocjeni opravdanosti primjene posebnih istražnih radnji prigodom izdavanja obrazložene naredbe kojom se odobrava njihovo provođenje.

Temeljem analize sadržaja Naredbe o određivanju posebnih istražnih radnji Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o K 130789 21 Kpp 3 od 29.06.2021. godine, Naredbe o određivanju posebnih istražnih radnji istog suda od 23.07.2021. godine, Naredbe o izmjeni i dopuni naredbe o određivanju i produženju posebnih istražnih radnji od 03.08.2021. godine, Naredbe o produženju posebnih

istražnih radnji od 20.08.2021. godine, Naredbe o dopuni naredbe o produženju posebnih istražnih radnji od 24.08.2021. godine i Naredbe o produženju primjene posebnih istražnih radnji od 17.09.2021. godine, koje prate adekvatni prijedlozi Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine sastavljeni u svemu u skladu sa člankom 118. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, nesumnjivo se može zaključiti da samo Naredba od 29.06.2021. godine, sadrži nešto što po svojoj formi podsjeća na obrazloženje, dok sve ostale naredbe koje su uslijedile poslije nje ne sadrže niti u formalnom smislu dio koji bi imao karakter obrazloženja.

Osim toga, ako se analizira sadržaj obrazloženja naredbe od 29.06.2021. godine, koja bar u formalnom smislu jedina uopće i sadrži obrazloženje kao dio naredbe, nedvojbeno se može zaključiti da obrazloženje kako ga je koncipirao sudac za prethodni postupak, ne zadovoljava ni minimum standarda obrazložene sudske odluke, jer se u uvodu tog obrazloženja informativno navodi tko je iz kojih razloga podnio prijedlog za izdavanje naredbe o provođenju posebnih istražnih radnji, te da je sud razmotrio obrazloženi prijedlog tužitelja i utvrdio da se radi o osnovanom prijedlogu, jer je protiv osumnjičenih XX, XX i XX u tijeku istraga „zbog osnovane sumnje“ da su počinili kazneno djelo Primanje dara i drugog oblika koristi za trgovinu utjecajem iz članka 376. stavak 2. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te da razlozi navedeni u prijedlogu predstavljaju okolnosti koje opravdavaju poduzimanje predloženih istražnih radnji, koje je prihvatio sud. Kako smo već istaknuli osim navedene (inicijalne) Naredbe o provođenju posebnih istražnih radnji od 29.06.2021. godine, ostale naredbe kojima su navedene istražne radnje proširivane, odnosno, kojim je produžavano njihovo trajanje, uopće ne sadrže bilo kakvo obrazloženje.

Polazeći od razine zadiranja u osnovna ljudska prava i legitimnog cilja koji se želi ostvariti poduzimanjem posebnih istražnih radnji, koje je naprijed navedenim naredbama odobrio prvostupanjski sud, aktualna praksa najviših sudova u Bosni i Hercegovini, praksa Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, kao i Europskog suda za ljudska prava (Dragojević protiv Hrvatske), koju u potpunosti podržava i ovaj sud, zauzela je stajalište da naredba za poduzimanje posebnih istražnih radnji mora sadržati obrazloženje u kojem će sudac za prethodni postupak jasno i nedvojbeno navesti na temelju čega je utvrdio postojanje osnova sumnje na počinjenje kaznenih djela za koje se sumnjiče osobe protiv kojih je podnesen prijedlog za određivanje posebnih istražnih radnji, uz jasno i nedvosmisleno navođenje razloga zbog kojih se dokazi koji se žele tim radnjama pribaviti ne mogu pribaviti na drugi način, odnosno, zašto bi njihovo pribavljanje na redoviti način bilo povezano sa nerazmjernim teškoćama, a kada su u pitanju naredbe kojim je prošireno poduzimanje posebnih istražnih radnji, kao i produljenje njihovog trajanja, ocjenu suda da li su i u kojoj mjeri do tada poduzete radnje dale rezultata.

S obzirom na to da obrazloženje Naredbe za poduzimanje posebnih istražnih radnji od 29.06.2021. godine, ne sadrži naprijed navedene razloge, kao niti ostale bitne okolnosti zbog kojih se zahtijeva poduzimanje posebnih istražnih radnji, navedene u članku 116. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a naredbe od 23.07.2021. godine, 03.08.2021. godine, 20.08.2021. godine, 24.08.2021. godine i 17.09.2021. godine, uopće ne sadrže obrazloženje, navedene naredbe su manjkave u tolikoj mjeri da nije moguće ispitati opravdanost zadiranja u privatnost osumnjičenih na koje se odnose naredbe. Zbog nepostojanja adekvatnog obrazloženja o opravdanosti zadiranja u privatnost osumnjičenih u odnosu na koje su konkretne radnje odobrene, sve naprijed navedene naredbe imaju ozbiljne

elemente proizvoljnosti. Stoga je, po ocjeni ovog suda, pravilan zaključak prvostupanjskog suda da su sve naprijed navedene naredbe izdate suprotno članku 116. stavak 1. i članku 118. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, tako da su i svi dokazi prikupljeni provođenjem tih posebnih istražnih radnji, pobrojani na stranici 5. zadnji pasus obrazloženja pobijanog rješenja, pribavljeni bitnim povredama odredaba Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, zbog čega se u skladu sa člankom 10. stavak 2. i 3. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, na takvim dokazima ne može zasnivati sudska odluka.

Kako je sudac za prethodno saslušanje dužan kod potvrđivanja optužnice ocjenu postoji li osnovana sumnja da su osumnjičeni počinili kaznenopravne radnje opisane u jednoj ili više točaka podnesene optužnice, kao i da li te radnje sadrže obilježja kaznenih djela koja im se stavljaju na teret, zasnivati na materijalima koje je tužitelj prikupio tijekom istrage, te kako se ta ocjena može zasnivati isključivo na zakonito pribavljenim dokazima, sudac za prethodno saslušanje je ovlašten i dužan da prigodom odlučivanja u optužnici cijeni zakonitost dokaza koje mu je tužitelj dostavio uz optužnicu, kao materijal koji potkrepljuje navode optužnice. Ovakvo ovlaštenje i obveza suca za prethodno saslušanje proizilazi iz opće zabrane za sud da svoju odluku zasnuje na dokazima koji nisu pribavljeni na zakonit način, propisane člankom 10. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

U takvim okolnostima, kada se osnovana sumnja na počinjenje kaznenih djela koje se osumnjičenim predmetnom optužnicom stavljaju na teret, temelji u preovlađujućem dijelu na dokazima pribavljenim suprotno članku 10. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno, nezakonitim dokazima, pravilna je i na dosljednoj primjeni članka 228. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odluka prvostupanjskog suda da odbije potvrđivanje svih točaka optužnice Tužiteljstva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj T 18 o KTK XX 21 od 29.03.2023. godine. Suprotno žalbenim tvrdnjama tužitelja takva odluka prvostupanjskog suda nije donesena uz bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 297. stavak 2., u svezi sa primjenom članaka 116., 118. i 10. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno, zasnovana na pogrešno ili nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, u smislu članka 299. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Kako je iz svega naprijed iznesenog razvidno da je žalba tužitelja neosnovana, ovaj sud je temeljem članka 321. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odlučio kao u izreci ovog rješenja.

ZAPISNIČAR

PREDSJEDNIK VIJEĆA